HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: https://www.bienhoatx.com
Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Tiểu Sử và Công Nghiệp
Đức Thượng Đẳng Thần Trần Thượng Xuyên

******

Ông có tên tự là Tấn Tài, thuộc Trần Gia Trang, huyện Ngô-Xuyên, phủ Cao-Châu, tỉnh Quảng-Đông, Trung-Quốc. Gia Huy là Hổ, từng thế hệ nối tiếp nhau qua thứ tự chữ lót như sau: Nguyên, Thượng, Tấn, Đại, Thụ, Ngọc, Minh.

Tương truyền Ông mất năm 1725 (Ất-Tỵ), nhằm ngày 23 tháng 10 ta. Đức Ông là Tổng Binh của ba châu: Cao-Châu, Lôi-Châu và Liêm-Châu dưới triều nhà Minh (Trung-Quốc).

Năm 1644 (Giáp-Thân) nhà Minh sụp đổ, nhà Mãn-Thanh lên ngôi. Nhiều bậc trung thần của nhà Minh không chịu thần phục Mãn Triều, nên đã nổi lên khởi nghĩa: “BÀI MÃN PHỤC

MINH”, trong đó có Tướng Trương Ngạn Địch (thuộc Trương Gia Trang với Gia Huy là Hạc) và Tổng Binh Trần Thượng Xuyên ….

Nhưng…, việc lớn không thành, Tướng Trương Ngạn Địch và Tổng Binh Trần Thượng Xuyên đã mang ba ngàn quân cùng với gia quyến và trên 50 chiến thuyền xuôi Nam, đến nước ta vào cửa Từ-Dung, triều kiến Chúa Nguyễn Phúc Tần (1648 Mậu-Tý - 1687 Đinh-Mão), lúc bấy giờ đang cai trị miền Nam, để xin được thu nhận làm dân nước Đại-Việt. Hiền Vương Nguyễn Phúc Tần chấp thuận và cho họ vào Nam.

Trên chuyến hải hành nầy đoàn thuyền không may bị bão. Nhóm thuyền do Tướng Trương Ngạn Địch và Hoàng Tiến dẫn đầu bị trôi giạt về phía cửa sông Tiền-Giang, từ đó đến định cư vùng Định-Tường/Mỹ-Tho. Số còn lại dưới sự điều động của Tổng-Binh Trần Thượng Xuyên và Tướng Trần An Bình vào cửa Cần-Giờ, ngược dòng sông Đồng-Nai rồi dừng lại chọn đất cù lao định cư, lập nghiệp (Cù-Lao-Phố, Biên-Hoà ngày nay).

Từ một vùng đất hoang sơ, rừng thiêng vắng vẻ, Tổng-Binh Trần Thượng Xuyên đã một mặt nổ lực huy động, đôn đốc đồng bào khẩn hoang trồng trọt phát triển về nông nghiệp, một mặt khuyến khích thương nhân khuếch trương xây dựng phố xá, mở mang bến cảng, trao đổi buôn bán với thương nhân trong nước và ngoại quốc. Thuở đó, vùng đất nầy được gọi qua nhiều tên như: Nông-Nại Đại-Phố, Giản-Phố, Cù-Lao-Phố.... Nhờ đó mà không bao lâu, cả một vùng tả ngạn sông Đồng-Nai từ làng Bình-Hoà cho đến Cù-Lao-Phố đã trở thành một đô thị sung túc, đời sống của đồng bào không ngừng phát triển lạc nghiệp và an cư.

Ngoài tài đức "Kinh Bang Tế Thế", Đô Đốc Tướng Quân cũng là một danh tướng dũng lược tài ba. Ông đã từng giúp Chúa Nguyễn đánh tan nhiều mưu đồ phản loạn, thảo khấu nổi lên trong vùng, bảo vệ sự yên bình cho dân chúng.

- Năm 1725 (Ất-Tỵ), con trai của Đô Đốc Trần Thượng Xuyên là Tướng Trần Đại Định nối nghiệp cha theo phò Chúa Nguyễn và được phong chức Tổng Binh với tước vị Định Viễn Hầu, chỉ huy hai đạo binh Phiên-Trấn và Long-Môn. Đến đời cháu là Trần Lực cũng phò Chúa Nguyễn.

Như vậy, cả ba đời họ Trần, cha là Trần Thượng Xuyên, con là Trần Đại Định và cháu là Trần Lực đều là tướng tài, được Chúa Nguyễn trọng dụng. Để ghi nhớ công ơn to lớn, mở mang bờ cõi, hưng quốc an dân của Đô Đốc Tướng Quân Trần Thượng Xuyên, Chúa Nguyễn đã ban cho đại gia đình họ Trần này một tước vị rất cao quý là:

"NGUYỄN VI VƯƠNG, TRẦN VI TƯỚNG,
ĐẠI ĐẠI CÔNG THẦN BẤT TUYỆT."

Sau nầy, dù Ngài đã quy tiên, nhưng các hoàng đế Minh Mạng và Thiệu Trị một lần nữa tấn phong cho Ngài tước vị cao trọng là:

"THƯỢNG ĐẲNG THẦN TRẦN THƯỢNG XUYÊN"

Ngôi Đình Tân-Lân, cạnh bờ sông Đồng-Nai trong thị xã Bình-Trước, tỉnh Biên-Hoà, đã được đồng bào tôn tạo từ năm 1906 (Bính-Ngọ) để thờ phượng Đức Ông.

Trước năm 1975, một con đường chạy theo dọc bờ sông từ Câu Lạc Bộ Thanh Niên cạnh Nhà Bưu Điện xuyên qua khu Chợ Cá

đến trước cửa Đình Tân-Lân rồi lên đến trường Sơ Cấp Nguyễn Khắc Hiếu, con đường nầy được gọi là đường Trần Thượng Xuyên, và một trường Trung Học cũng được mang tên Ông đó là trường Trung Học Bán Công Trần Thượng Xuyên cạnh trường Trung Học Công Lập Ngô Quyền nằm dọc theo Quốc Lộ 1.

Điều nầy đã nói lên lòng tôn kính nhớ ơn bậc đại công thần, đại ân nhân đã có công khai phá, mở mang xứ sở và đã "Hiển Thánh" độ trì cho con dân Biên-Hoà luôn được bình an theo sở nguyện.

Hằng năm, con dân và thân hữu Biên-Hoà luôn quy tụ lại để cử hành Lễ Vía Đức Ông rất long trọng tại Biên-Hoà, Việt-Nam và ở hải ngoại như tại San Jose, California và tại Houston, Texas, Hoa-Kỳ. Công việc nầy được ghi lại trong hai đoạn ngũ ngôn dưới đây:

Mỗi năm khí Tiểu Tuyết
Tân Lân cúng kỳ yên
Cầu Thần hoàng linh kiệt
Hộ trì dân Trấn-Biên
Nay "Từ Đường" Houston.
Vẫn noi theo mỹ tục
Làm lễ Vía Đức Ông
Với tất lòng bái phục.